

ANY I.

1.^{or} DE MAIG DE 1920

NUM. 7.

EL DRET CATALÀ I EL TRIBUNAL SUPREM

DESCENTS sentències del més alt Tribunal de la Nació, afectant al dret de algunes de les regions aforades, han tingut la virtut de promoure en una d'elles - Catalunya - un moviment d'opinió que, iniciat en el cercle dels experts i dels professionals, va irradiant i expandint-se en termes que fan preveure l'esdeveniment d'un canvi en el nostre regíme jurídic, quan menys pel que toca a les garanties de que avui disposa i que practicament resulten insuficients.

Aconteixement d'aital magnitud, obliga a LA REVISTA a donar-ne notícia als seus lectors, prescindint, naturalment, dels tecnicismes impropis d'ella i sense descendir, per tant, a l'exàmen dels casos concrets objecte de les indicades decisions.

El fet palpitant a que hem al·ludit té un fons de índole substancialment polític, i no representa, en aquest terreny, sinó un incident més en el plet secular que a Espanya es vé sostenint entre la política borbònica d'uniformisme, reforçada per la Revolució, i els pobles que se'n defensen per a salvar llur personalitat.

Aquesta política, com a tal, es a dir, per

constituir direcció i ordenament de la vida total de l'Estat, ha anat manifestant-se en les varies esferes en que aquella es desenvolupa, una de les quals és la jurídica.

I si en materia de dret públic fa anys que el plet—en l'ordre purament legal,— està resolt en favor del principi unitari (unes soles lleis per a tot el país), en materia de dret privat la lluita entre aquell principi i el de varietat es manté viva, essent en ella decisiu el moment que senyalen les sentències al·ludides (10 i 13 decembre 1917).

Fem una esquemàtica exposició del procés d'aquesta lluita.

Fins a 16 de gener de 1716, Catalunya disfrutà d'un cos de dret propi i exclusiu. En aquesta fetxa, triomfant Felip V de Catalunya en la guerra de successió, dictà el nomenat Decret de Nova Planta, pel qual, si bé s'estroncava la font genuina del dret català, es conservà íntegrament el dret civil o privat aleshores vigent, creant amb això un estat de dret que sols podia ésser alterat pel poder legislatiu.

De llavors ençà, especialment durant el segle XIX, assaigs nombrosíssims han sigut fets per a alterar legalment aquell estat de dret, dels quals son els més remarcables els preceptes continguts en quasi bé tots els projectes de lleis constitucionals i en aquestes mateixes, sentant l'afirmació,

absoluta o condicionada, de que unes mateixes lleis regirien en tot el territori de l'Estat, i en els varis intents de codificació del dret civil, fracassats la major part d'ells precisament a causa de llur esperit unificador.

Aixís, es va arribar a la promulgació del vigent Codi civil en el qual, com a transacció entre les dugues tendències en pugna, es confirma en llurs articles 12 i 13 la vigència del dret civil foral, resultant amb això, que Catalunya legalment beneficia del dret propi que li fou reconegut l'any 1716, si bé no amb tota la mateixa extensió a causa de que en l'interregne del Decret de Nova Planta al Codi, algunes lleis havien sigut dictades per a tota Espanya que modificaven aqueïl, entre elles la dita de *Mostrencos* objecte de la discussió en els plets que han terminat amb les sentències motiu de l'actual qüestió.

Però el Tribunal de Casació, quals decisions tenen en la pràctica, encara que no de dret, igual o superior força que les mateixes lleis, ans i després de la confirmació de la vigència del dret privat de Catalunya feta pel Codi l'any 1888, havia anat minvant-lo, desnaturalitzant-lo i destruint-lo, en oposició clara i terminant del prescrit en aquell; i perdurant en aquesta tàctica invasora del nostre dret pel del Codi, mal nomenat comú, ha arribat a les sentències citades, en les quals es rebassa tot el que fins ara s'havia fet.

L'objecte d'elles es la determinació de la llei aplicable a casos particulars de successió intestada. Amb aital motiu, el Suprem, demés d'establir que aquesta es regeix—tota ella— pel Codi i no pel respectiu dret foral en cada poble que'l té, senta una doctrina que porta a la conclusió de que el dret privat de Catalunya, Aragó, etc., ha sigut substituït pel dret comú, d'origen castellà, contingut en el Codi civil. I per si encara no fos prou, es fan en elles manifestacions importantíssimes, constituint veritaders excessos de llenguatge que posen en interdit l'escència mateixa del dret català, es fa confessió de missions que fins ara no s'havia atrevit a fer, i es confon la funció dels Tribunals de Casació d'unificar l'interpretació jurídica, amb la de uniformar la legislació, que indiscutiblement correspon a altre Poder que el judicial.

De manera, que a hores d'ara, ens tro-

bém davant d'una clara situació de dret: Catalunya conserva, pel dispost en el repetit art. 12, el dret vigent al dictar-se el Decret de 1716, en allò que no hagi sigut modificat per lleis generals posteriors a n'aquest; i una situació de fet, disortadament no menys clara: el Tribunal Suprem, quals decisions acaten els Judges i els Tribunals i invoquen els advocats, que contradu la de dret.

Significa això la desaparició de fet del dret de Catalunya per a ésser substituït pel del Codi civil; la mort de les institucions jurídiques en les quals encarna la vida de la família catalana; l'organització de la propietat a Catalunya; l'ordre i manera de successió entre nosaltres establert... I si es té en compte que l'ordenament jurídic és el reflexe de la vida social d'un poble, cal dir que es tracta, en el cas present, de desfigurar moralment la del nostre.

Contra aquesta amenaça, deuen reaccionar els que estimin necessaria la conservació del propi dret i aquells altres que simplement entenguin que un Tribunal no pot abrogar-se funcions legislatives, ni fer manifestacions tan contraries a dret com la de declarar incompatibles el Codi civil i el dret foral, i menys encara tan perilloses, greus i atrevides, surtin de qui surtin, com la d'invocar *l'interés social i l'ordre públic* en favor de la unificació i en contra la varietat legislativa a Espanya.

La manera més adequada per a operar aquesta reacció, no devém senyalar-la nosaltres. Un jurisconsult il·lustre, en Jaume Carner, en una recentíssima publicació, («Sucesión intestada de los impúberes en Cataluña según la doctrina del Tribunal Supremo») indica, en l'ordre purament jurídic, aquest tres camins:

1.er Immediata publicació del Apèndix de les Institucions de Dret foral que deguin conservar-se.

2.^{on} Presentació, per iniciativa parlamentaria dels representants en Corts dels països de Dret foral, d'un projecte o projectes de llei que reintegrin el vigor de les institucions que destrueix el Tribunal de Casació.

3.er Creació d'un Tribunal de Casació per als territoris de Dret foral, o els que manifestin per llurs representacions autoritzades, la voluntat de mantenir ses institucions propies.

JOAN CACHOT.